

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy óra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri czikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A mai többség.

Bpest, márcz. 6.

A mióta Magyarország az ugynevezett újabb alkotmányos korszakát éli, a kormánynak még akkora többsége nem volt, mint a milyennel ma a Széll-kormány rendelkezik.

Ezzel a kormánynyal szemben ma már csak a függetlenségi és 48-as párt áll.

Arra nézve, hogy a kormány és a hatalmon lévő párt politikai és parlamenti ténykedéseit ellenőrizze — ez az aránylag kis számú ellenzék is elégséges és egyáltalán nincs igazuk azoknak, a kik a jelen pártalakulásból azt a következtetést vonják ki, hogy Magyarországon most már csak az törvényhatóságok, a mit a kormány és az őt támogató párt akar.

A ki ismeri a magyar képviselőház tanácskozási rendjét megszabó házszabályokat, annak tudnia lehet azt is, hogy az ellenzék kezében olyan fegyverek vannak, a melyeknek használata mellett — ha még oly kicsiny is számbelileg — gátokat emelhet a kormány és pártjának minden olyan kísérletei elé, a melyet a nemzet és az ország érdekeire nézve veszélyeseknek, vagy károsoknak tart.

Az a nem rég lefolyt parlamenti küzdelem — melyből a jelen állapot bontakozott ki — elég fényes bizonyítéka annak, hogy az ellenzéknek mindig mindjárt megakadályozni a legnagyobb többséggel szemben is olyan kormányt, vagy törvényhozási rendelkezéseket, a melyek az ország érdekeit hátrányosan érinthetnek, teljesíteni fogja.

És abban senkinek sem lehet kétsége, hogy a számbelileg most már megapadt ellenzéki párt ezt a kötelességét a jövőben is valahányszor ilyenmő érdekeket lát kockáztatva.

Másfelől azonban éppen a jelen kormány és pártalakulás esetében az ellenzéknek remélhetően meg lesz könnyítve a feladata, mert a kormánytől oly férfiú áll és a többség oly férfiakal erősödött meg, a kiknek hazafias működésében ma legalább — még az ellenzéki pártnak sincs oka kételkedni.

A mennyiben tehát ez a kormány a jövőben szigoruan fog ragaszkodni ahhoz a programhoz, a melyet Széll Kálmán előterjesztett, s a melyhez most már Apponyi Albert gróf és pártja is nyíltan csatlakozott — akkor az ellenzéki pártnak a feladata is lényegesen meg lesz könnyítve.

Abban a programban ugyanis, a melyet a Széll Kálmán kabinetje a törvényhozás elé terjesztett sok olyan törvényhozási intézkedés és tervezet van felvéve, a melyeknek megvalósításáért eddig legkifejezettebben maga a függetlenségi párt küzdött; a mennyiben tehát a jelen kormány kitart a programja mellett és komolyan törekszik azok megvalósítására, akkor az ellenzékre csak az a feladat hárul, hogy a kormányt a meghatározott feladatok teljesítésére szorítsa.

Ha az ellenzék egyelőre csak erre az akcióra is szorítkozik, már tulajdonképpen azt a kötelességét teljesíti, a melyre eredetileg vállalkozott.

Az a nagy többség, melylyel a függetlenségi párt ma áll szemben, a jog, az igazság, a törvény, alkotmány, az erkölcs és a tisztesség védelmére vállalkozott.

Az ellenzéknek szintén az a feladata, hogy ezek a nemzetfenntartó és kifejlesztő erők állandóan mozgásban tartassanak. A meddig tehát a kormány le nem tér a már kijelölt és szigoruan meghatározott utról, addig az ellenzék nem fogja vele szemben a kivételes fegyvereket használatba venni.

Mihely azonban tapasztalni lehet azt, hogy a kormány az adott szót és a megszabott kötelesség alól bármi tekintetben kitérni akar, akkor már ez a számbelileg kicsiny ellenzék még min-

dig elég erős lesz ahhoz, hogy a maga eredeti feladatait minden vonalon betöltsé.

Ne essék tehát senki kétségbe a miatt, hogy a mai kormánypárt oly óriási túlsúlyban van az ellenzék számbeli erejével szemben.

Ez a szokatlanul nagy többség is csak addig fog a maga akaratával a nemzetre nehezédni, a míg a jót, az igazat, a törvényt, az erkölcsöt és az országra nézve hasznost igyekszik megmunkálni.

Az a kicsiny ellenzék, melyet ma a parlamentben kizárólag a függetlenségi párt alkot, soha sem fog visszariadni ettől az óriási többségtől, valahányszor tapasztalni kellend, hogy a kormány nemzet vagy alkotmányos ellenes törekvések szolgálatába szegődött.

A legnagyobb többség e nemű akarata is megtörik az ellenzék elszántságán, mihelyt úgy állítatik fel a kérdés, hogy a többség a nemzeti érdekeket, vagy az alkotmányt és az ország függetlenségét veszélyezteti.

A míg ez az eshetőség be nem következik, addig oly nagy többség sem válhatik veszedelmessé.

Politikai hírek.

Választás Sz. Somlyón. Bánffy Dezső báró lemondásával megüresedett a sz. somlyói választókerület mandátuma. A kerület ellenzéki választói, mint nekünk mai postával írják, *Ugron Gábor* t öhajjták felleptetni, a ki most már a jobbra fordult politikai viszonyok közt talán elfogadja a jelöltséget.

A függetlenségi párt és a kiegyezési provizórium. A függetlenségi párt tegnap délelőtt tizenegy órakor értekezletet tartott, melyről ezt a tudósítást adták ki: A függetlenségi és 48-as párt folyó hónap 7-én Kossuth Ferencz elnöklésével tárgyalta a kiegyezési provizóriumról szóló törvényjavaslatot. Beható vita után, melyben a párt elnöke, Polezner Jenő, Mezössy Béla és Pichler Győző vettek részt, egyhangulag kimondották, hogy a jelzett törvényjavaslatot a párt el nem fogadja s ezzel szemben olyértelmű határozati javaslatot terjeszt a Ház elé, a mely a kormányt utasítja, hogy az önálló vámtérületnek nemcsak jogi, de tényleges állapotát is mielőbb létesítsék. A párt álláspontjának a Házban való kifejtésére Kossuth Ferencz pártelnököt, Komjáthy Bélát, Bartha Ödönt és Polezner Jenőt kéri föl.

Bánffy Dezső lemondása. Bánffy Dezső a következő levelet intézte Podmaniczky Frigyeshez, a szabadelvűpárt elnökéhez:

Kegyetlen Uram!

Ő cs. és apostoli kir. Felseje engem legkegyelmesebben magyar főudvarmesterré nevezett ki. Miután e kinevezés folytán a törvény értelmében lehetetlenné vált nekem képviselői állásomat továbbra is megtartanom, a szilágysomlyói választói kerület mandátumáról ezennel lemondok.

Bánffy bucsuja választóitól.

Bánffy Dezső bucsulevelet intézett szilágysomlyói választóitól, mely azért is érdekes, mert ebben a stílusáról híres ex-miniszterelnök kikéjeli magát a magyartalan körmonfont stílus-kunkorodásokban.

A levél így szól:

A szilágysomlyói választókerület szabadelvű pártja elnökének, tekintetes Lukátsffy Ödön ügyvéd urnak

Szilágy-Somlyó.

Igen tisztelt pártelnök ur!

Miniszterelnöki állásom elhagyása alkalmából hozzám intézett becses levelük kelte és vétele óta a felséges ur kegye ismétlenül háruit reám, utjabban azzal, hogy magyar zászlósurrá, magyar főudvarmesterré neveztettem ki.

Midőn e kitüntetést halás köszönettel fogadtam el, a törvény értelmében lehetlenné vált nekem képviselői állásomat továbbra is megtartanom.

Bár eddig is tagja voltam a főrendiháznak, de oly czimen, a mely a jog gyakorlatának szünetelését engedte meg, most mint zászlósúr képviselői állásomat letennem kell; erre vonatkozó bejelentésem a képviselőház elnökéhez mai napon el is küldöttem.

Engedjék meg önök is nekem, hogy három izben irántam tanusított kitüntető bizalmuk hálás elismerése és megköszönése mellett a szilágysomlyói választókerület országgyűlési képviselői állásáról való lemondásomat tudomásukra hozzam.

Nem ringatom magamat illúziókban, midőn kijelentem, hogy tudatában vagyok annak, hogy bár önkéntesen léptem vissza miniszterelnöki állásomtól, mégis az teljes mérvével bir egy politikai bukásnak; győzelme a kisebbségnek a többség fölött, a parlamentarizmus elveivel egyáltalán meg nem egyeztetető módon, tiltott fegyverekkel.

Nem időszertű most és nem szabad éppen nekem a köz érdekében lefolyt válság részleteivel és az annál jelentkeztet személyi vonatkozásokkal és reám való kihatásával foglalkoznom. Egy későbbi idő, mely látni fog tisztán és nem a szenvedélytől elvakítva ítélni, igaz képet rajzolja meg majd a lefolyt eseményeknek.

Addig — örömmel és hálával fogadva a felséges ur újabb kegyét és parancsát — a főrendiházban gyakorlandom törvényhozói jogaimat. Nem a politikai élet harezteréről való visszavonulás ez.

A magyar állameszme érvényesülésére egyedül helyesnek bizonyult politikai irány — mely nem doctrine elmélettel idegen példákban alapulva, de gyakorlati ézékekkel dolgozik — változást nem szenvedhet; ennek szolgálatában maradvá szolgálni királyt és hazát, tartom változhatlan kötelességemnek továbbra is. Akár mint szemlélő, akár mint támogató, de ha kell, ugy is mint tettekel tényező félreállani nem fogok.

Addig is mindig hálával és köszönettel gondolkodom a szilágysomlyói választókerület szabadelvű pártjára, melyet két éven keresztül az országgyűlés képviselőházában képviselni szerencsés lehettem.

Fogadja igen tisztelt pártelnök ur és az egész párt őszinte tiszteletem és halám állandó kifejezését.

Budapest, 1899. évi márcz. hó 5-én.

Bánffy Dezső báró s. k.

Az erdélyi református püspöki szék betöltéséhez.

Erdélyi ref. egyházkerületünkben az év januárja óta egy kérdés foglalkoztatja különösebben a kedélyeket: ki lesz az egyház püspöke? Hogy kit fog a közbizalom ez igazán díszes és kitüntető állásra a papság sorából kiemelni: ma még csak nem is sejtethető. Azok, a kiknek szívén fekszik az ügy, a kik hivatva lesznek majdan véleményükkel, elhatározásukkal irányt adni a mozgáshoz, várakozó állást foglaltak el e kérdésben, tán az egy vajda-hunyadi egyház-megye közgyűlésének egy néhány tagját kivéve, a kik saját esperesüknek szánták a püspöki széket.

Vannak, a kik ezt a várakozó állást úgy magyarázzák — s ennek egyikük-másikuk kifejezését is adott, — hogy a jelenlegi papi generatio tagjai között nincs olyan, a ki a püspöki széket méltóan be tudná tölteni.

Megvetéssel kell, hogy visszautasítsuk ezt a rosszindulatú rágalmat és megvagyunk győződve, hogy azok, a kik ismerik egyházi életünket, nem is adnak hitelt e rágalomnak. Való igaz, hogy a többiek felett minden tekintetben messze kimagasló alakja egyházi férfainknak nincs. Azonban arra, hogy valaki annyira kiemelkedjék, nem szükség képen feltételeztetik, hogy a többiek törpék legyenek? És vajjon az erdélyi egyház papjai épen olyan törpék lennének?

Jó lélekkel elmondhatjuk, hogy ilyeneknek csakis az olyan nagyon elfajult ember mondhatja, mint a Szabad Sajtó p. f.-je. Meg aztán, a ki ismeri egyházi életünket az utóbbi időben, tudhatja, hogy papjaink egy része, — s nem is az utolsók közül — visszavonult, mert nem tudott megbarátkozni az egyház uralkodó irányzatával, ismét másokat elkedvenített a meg nem érdemelt mellőzés és végül mert tudvalevő, hogy a volt püspök halála váratlanul jött, s az utódról való gondoskodást illetőleg készületlenül találta az egyházat.

Ez tehát a magyarázata annak, hogy ez idő szerint megállapodás a leendő püspök személyére nézve nem történt. Hogy azonban van, a ki méltóan be tudja tölteni a püspöki széket, ez kétségen felül áll. És ilyennek tartjuk mi dr. Bartók Györgyöt, a jelenlegi püspök helyettest.

A dr. Bartók püspök jelöltségével különben foglalkozott már e becses lap egyik mult havi számában megjelent — habár

ilyen ügyben a kissé komolyabb hangot is érdemlő — czikk és alábbi szerény soroknak célja, hogy az e czikkben elmondottakat egygyel és mással kiegyéjszítse.

A dr. Bartók György életében a legszébben láthatjuk behizonyulni ennek a mondatnak igazságát: sub pondere crescit palma.

Mert ugy van az, hogy grata persona nem volt bizony az egyház hivatalosai előtt soha. És ha már keressük az okát ennek, hamar megtaláljuk, ha tudjuk, hogy testi-lelki jó barátja, szellemi rokona volt az erdélyi református egyház minden időkre egyik legnagyobbja s tragikus sorsában is rokonzenyes alakjának, a mostani papi nemzedék szellemi atyjának, dr. Kovács Ödönnek, a ki pedig rivalisa volt meghalt püspökünknek. És ezt — fájdalom — Bartók Györgynek elfeledni nem tudták soha. Hogy mennyire félreismert, mennyire mellőzött volt, mutatja az, hogy míg olyanok, a kik csak arra sem voltak méltók, hogy saruját megoldják, hivatalokba jutottak, addig ő még csak kerületi képviselő sem tudott lenni soha. Más embert elkedvetlenített, elkeserített volna ez a mellőzés, más duzzogva félreállt volna a szélesebb körű egyházi munkásság teréről: őt a lelki győtrődés — mint az erős tölgyet a vihar — megedzette, erejét még jobban megacélozta. És igazságot szolgáltatót neki az isteni gondviselés, a mikor minden lépesőt átugorva, egyszerre az egyházkerület második dignitáriusa, foggyőzője s néhány hónapra rá helyettes püspöke lett.

Eddigi életében, minden működésében kiváló jeleit adta hatalmas tehetségének. Volt Nagy Péternek püspöki titkára: a kolozsvári egyházköztség ma is szeretettel emlékezik rá; volt vallástanárra a kolozsvári collegiumban: volt tanítványai ma is elragadtatással beszélnek róla; mint enyedi pap a Kereszt József halála után sokáig tanított a theologián — emberfeletti munkásságot fejtve ki, hogy mindkét feladatát betöltsé — és hallgatói benne nemcsak a széles ismeretű tudóst, a példásan pontos és buzgó tanárt szerették és becsülték, de az igazi szeretetteljes, humanus és mindenki iránt atyai jóindulattal teljes embert.

Mint pap — mert nem feledjük, hogy jó püspök csakis az lehet, a ki egyszersmind mint egyházközsege papja is megállotta helyét — ugy az enyedi, mint szászvárosi egyházában általános szeretett és tisztelt volt. Mint szónok ez idő szerint Erdély legkiválóbb szónoka. Magán- és családjáté makula nélküli; egész lénye megtestesülése az őskálvini puritán egyszerűségnek, szerénységnek és becsületességnek.

És — utóljára hagytam, pedig mondhatni első kiváncsolom kálvinista püspökben — dr. Bartók Györgynek kiváló érdemei vannak a protestáns irodalom terén.

A tübingai egyetemen megszerezte a doktorátust *Lessings religiöse und philosophische Grundanschauung* cz. értekezése alapján. Irt nagyobb munkákat, mint *„Az erkölcsi élet legfőbb kérdései”* és *„Bodola S. püspök életiraja.”* Irt *„Biblia ismertetését”* az I. és II. gymn. oszt. számára; továbbá vallástani kézi könyvül az elemi iskolák számára mult évben jelent meg tőle két könyv *„Bibliai történetek”* czimen. Azonkívül vannak egyházi beszédei, tanulmányai különböző egyházi lapokban és a napi sajtóban.

No hát, a kiről annyi szépet, annyi dicsegetést lehet mondani és pedig minden hízegés nélkül, a ki annyit tett, annyit munkált egyházjáért és a ki ugy megállotta helyét minden egyházi működésében, az bizonyosan méltóan befogja tölteni a püspöki széket, sőt fényt és díszet fog rá árasztani, ha őt választja meg a közbizalom.

Felhozzák némelyek, hogy új ember a közügyek vezetésén terén s nincs gyakorlata az adminisztrációban. Hát ez lehet, de másfelől az is bizonyos, hogy jaj nekünk reformátusoknak, ha mi a püspökünkben nem a mely vallásosságát, a theol. tudományok minden ágában való otthonosságot, a kor színvonalán álló műveltséget és az egyház érdekeit szóban és írásban egyaránt védelmezni tudó készséget keressük, hanem az adminisztrátort. És őrizzen meg minket ami jó Istenünk az olyan püspöktől, a ki alatt az adminisztráció ugy megy, mint a parancsolat, de aztán bele fullad az egyházi élet az adminisztrációba és a rubrikákba!

Am azonban, ha az egyházkerület dr.

Bartók Györgynél méltóbb embert találna, a kit a püspöki székbe ültesse, válassza meg azt. De ez a czikk akkor sem tövesztette el célját. Megismertett hiven és igazán egy olyan férfit, a ki méltó arra, hogy minél nagyobb körben ismerjék és méltányolják és láthatja ebből Szabad Sajtó p. f.-je is, hogy igen van a mi egyházkerületünkben a püspöki székbe méltó ember.

t. gy.

A kisipar nyomorúságai.

A mezőgazdasági válság számtalan okai között egy a leglényegesebbek közül: a kisipar sanyaru helyzete.

Ausztriával való vámközösségünk alkalmat adott az Ausztriában nagy tőkével rendelkező, életerőssé vált nagyipar termékeinek Magyarországra hozatalára, piacaink elárasztására, concurrentiát, versenyt provokálva az akkor szövetkezetekben, czehekben megerősödött, de kevés, vagy semmi tőkével rendelkező kisiparral szemben.

Azután a kormány létrehozta s törvénynyel szentesítette a szabad ipart, mely alkalmat adott a nagy tőkének, melynek birtokosai nem is iparosok, a gyári ipar fellendítésére, alkalmat nyújtva a kis ipari termékek értékének lenyomására s a hivatott, tanult, egyedüli keresetforrását képező kisiparos osztálynak a tönkretételére. A nagyipar részletfizetési feltételeivel, hitelnyújtása s olcsóbb árai által lehetetlenné tette a kis iparos osztály formálását, boldogulását; tőke nélkül nem hitelezhetett, nem várhatott részletfizetésekre.

Az ipari termékeket fogyasztó közönség kapott az alkalmon, hátat fordított a kisiparnak, nem tekintette, hogy a külföldi s a nagyipari termékek értéktelembek, örvendett, hogy olcsón juthat hozzá, s hitelbe kaphatta.

A sok tarka-barka, mindenféle színizlésnek a kielégítésére szolgáló külföldi áru felköltötte a divat üzését, az olcsó portéka hamar elkallódott, új kellett. A divat is pár hónap alatt változott, jó volt üzésére az olcsó rongy; de a fogyasztó családok meggyőződhetek, hogy évi számukjuk divat czikkekre, ruházatra többre ment, mint az élelmi fenntartáshoz szükséges számla, megzavarva a család fenntartásában az egyensúlyt, szegénységet terjesztve, s nagyobb igényeket felköltove, elvonta a takarékoságtól.

A hazai ipartermékek nem divattizésre valók, a jó portéka évekig eltart, egyszerű öltözetet éveken keresztül hordani derogál. Így kivételközt a magyar régi nemzeti viseletből is, s a divat hatása alatt lett belőle gigerli, német, francia s mindenféle nevetséges vegyülék.

A nagyipar nem képezi az iparost, mert a nagyipar gépekkel dolgozva, az alkalmazzottaknak csak, mint munkásoknak alkalmazását veszi igénybe, kiknek alkalmazása az ipar tőkéslet megatulására nincs. Így a kisiparos nemhogy tanulna, a kisipar nemhogy fejlődne, ügyesedne, önállóvá képződne, hanem elhanyagoltatik, elsatnyul.

Az iparos osztály nagy romlására van a fegyintézetek gyári ipari átalakítása, melynek olcsóbban, napszámoként 10—20 kr. s nagyobb kiállítás s a készített faparcikknek üzerek kezébe való adása lehetetlenné teszi a kisiparos versenyt.

Ha ennek az a célja, hogy a fegyenczektől kiszabadulásukra kisiparosokká tanítsa, s az ipari képzéssel keresetforrásához juttassa, czelszerűtlen intézmény; mert a földmives fegyenczből nem lesz czépzés, kosárfonó, épületlakatos, stb. s minden fegyencz visszatér előbbi foglalkozásához s ha igen is, kevés százaléka a fegyenczesség fogja a fegyintézetben tanult mesterséget keresetforrásul felhasználni.

Avagy nem látja-e be a kormány, hogy a fegyenczipar felkarolásával s az abból olcsón kikerült ipari termékeknek a speculatióra való s kizsákmányoló haszonbérletekre bizásával s néhány idegen nemzetiségű bérő meggazdagításával tönkre teszi a valóban magyar nemzetiségű, milliókra menő kisiparososztály létét. S hova törpül a kincstár hárleti jövedelme az iparososztály koldusbotra juttatásával s az adózóképesség megszorításával szemben.

Igy a régen czehekben, tehát szövetkezetekben egyesített, a bölcs uralkodók által kedvezményekben, kiváltságokban részesített, támogatott s megerősödött, életerevő, vagyos, leginkább magyar iparososztály, helytelen vámközösségünk, a nagy ipar concessióival, a fegyintézet ipari üzérkedésével, a szabad ipar törvényes életbeléptetésével, terhebb adóztatással fejlődésében megakadályoztatott, keresetképtelenné lett, elszegényedett, koldusbotra jutott.

A gazdasági válságot okozó főbb tényezők között jelentékeny helyet foglal a kisiparos osztálynak elbukása.

Mert a míg a kisiparos osztály jólétben volt, volt ki megvásárolja a gazdálkodók által

előállított gabonát, élelmi ezikeket, nyers terményeket. Terményeinek a gazda a közelben kapott vásárlókat, s az iparosok concurreáltak a gazdálkodók terményei megvásárlásában, még jó termő éveken is elérte buzáunk 1 frt 50—2 frt 50 krajczárt vévanként, tengerink 1 frt —1 frt 50 krig. A míg kisiparosaink dolgozták fel a gazdaságban került nyers terményeket, azok ára magasabb volt, gyapjunk ára 6. mázsánként, a mi a méter-mázsának felerésze 36—40 forint volt, most métermázsának, tehát kétannyinak ára 32—40 forint. Ma a műmalmok csinálnak izzetet, elárasztva piaczaikat a kész drága lisztal, előállítva olesó buzánkból; akkor buzául értük el a legközelebbi piacon azon árt, melyet ma a mülisztért adnak stb. stb.

Tehát az iparos osztály tönkretételével a gazdálkodók elvesztették áruiknak legkövetlenebb fogyasztóit, vásárlóit.

A nagyipar felkarolása, mindenféle kedvezményekkel való segélyezése, a mely hivatala lett volna agrár államunkban a gazdasági termények jobb értékesítését vonni maga után, a mely hivatala lett volna országunkat a külföldi szükséglet alóli feloldására, nem érte célját, hanem ellenkezőleg, tönkre tette, válságba sodorta mind a gazdálkodást, mind az iparos osztályt, államunk s magyar nemzetiségünk leghathatósabb, legszamosabb két tényezőjét s kijátszotta mindkét osztályt az üzérkedő idegen nemzetiségűek telhetetlen spekulációinak.

A nagy ipar felkarolása csak akkor lett volna helyén, ha avval saját terményeink jobb értékesítését, a nagy ipari feldolgozást érték volna el. — Ha a kereskedelmi öszszeköttetések oda, a hova a mi ipari ezikeink értékesítésre szánvák, létrehozottak volna előbb. De felkarolni, nagy tőkéket fordítani a nagy iparra, kereskedelmi s értékesítési öszszeköttetések nélkül, az által megfojtani a kis iparunkat s gazdálkodásunkat, elítélendő politika.

Lám, Ausztria tudott gondoskodni ipari termékeinek értékesítéséről a Magyarországgal való kereskedelem biztosítása által és semmije sincs oly félteli valója, mint vámközösségünk felbontása, mely meghusztaná kifejtett nagy ipari termékei értékesítését.

Mi célja van a kormány által nagyaldozatok árán létesített ipari szakoktatásnak, ha a tanulók esmeretüket, gyakorlatosságukat nem érvényesíthetik a külföldi, s a hazai nagy iparvállalatoknál, a fegyverez ipar speculatio kezelésével szemben! Vagy az idegen nemzetiségek kezeiben levő nagy ipar számára neveli a napszámosokat?

Kormányunknak lidérez fény után futkosása, más államok időszórútlén majmolása czélszerűség és tehetség nélkül, előbb-utóbb a kárvávar öszszeomlását kell, hogy maga után vonja.

Vajjon az új, s akarom hinni megtisztult kormány fog-e érzékkel, komoly elhatározással, erélylyel birni ezen mind, az iparosokat romlásba kergető, mind a mezőgazdaságot válságba hajtó állapotokat megszűntetni, kivívni Magyarországot függetlenségét, mely hivatala van a legmagyarabb, s a legszámottevőbb társadalmi osztályok u. m. gazdálkodók és iparosoknak megmentésére.

Nagy-Enyed, 1899. márcz. 5.

Szalay Pál.

Gyümölcsös kertek.

Szép hazarészünknek, drága Erdélyünknek mennyi kiánázatlan kincse van!

Nemcsak földünk belseje rejtegeti a gyarapodásnak, vagyonosodásnak eszközeit, de földünk felszíne csaknem mindenütt, folyóink mentén éppen kivétel nélkül, alkalmas a különböző gabona-neműek termelésére többé-kevésbé, gyümölcstermelésre pedig kiváló mértékben, mintegy kezünkbe adja az anyagi boldogulásnak eszközeit. És ez esz-

közöket nemhogy két kézzel ragadnák meg e megbecsülhetetlen drága föld lakói, sőt fájdalom! azt tapasztalom, hogy különösen a köznép sem biztatásra, sem példaadásra nem hajt. Még a kis és nagy birtokos urak sem helyeznek oly súlyt erdélyi hazarészünkben a gyümölcsfa tenyésztésre mindenütt, mint kellene. Vasutaink vonalán, szép folyókat ringató völgyeinken, az ezeket szegélyező hegyek oldalain mennyi hely áll felhasználatlanul, mindannyi kitűnő talaj lenne egyik, vagy másik gyümölcsfajnak, pár év lefolyása alatt gazdagon ontaná az áldást a még ki nem aknázott öserő. Természettől is szép földünk új diszt nyerme, vonzóbbá, kedvesebb lenne az utazó előtt, s nem hangolná le a változatosságban különösen gazdag földünkre, vagy vadregényes fenyveseink köré üdülésért hova-tovább mind inkább sietőket némely vidéknek a lakosság tunyasága miatti egyhangu kopársága, unalmas sivársága.

Végtelen sokat veszít Erdély költők és írók által magasztalt szépségéből, hogy éppen a vasutak mentén, melyek páratlan szépségekhez vezetnek, legtöbbször kopasz hegyoldalak, fátlan, erdőtlén dombok fogadják az Erdély szépsége iránt jól hangolt, érdeklődő utast.

Mennyi egyhanguság bántja a természeti szépségeket epekódó lelket éppen a fővonalon. Apahidát elhagyva, míg a kopár dombok között óriási kanyarodókkal áthalad! A Kolozs-alaguti kis liget kellemesen lep meg s felüdít, de nyomban ott a lehangeltség: miért állanak kopáran a dombhullámok, melyek befásítva, változatos, gyönyörű szépséggel kedveskednének? Hogy kiék e sivar dombok? Nem tudom, de minden utas tudná, ha gyümölcsfákkal lennének benépesítve.

Apahida és Deés között is fátlan dombok, kopár hegyoldalak képezik a különben szép Kis-Szamos tere szegélyét; szép ruha, finom munkát (gyümölcstenyészést) nélkülöző durva diszszel!

Mennyivel kellemesebben lep meg a Nagy-Szamos völgye Deésen alól. Igaz, hogy egyik szépségét a gyönyörű folyó völgyére néhol majdnem ráboruló s még ki nem irtott erdők adják, de e természetes díszszel verseznek az emberi művelődés finom munkái: az itt-ott előtűnedező gyümölcsös kertek.

Az általam ismert gyümölcsösökről is írok alább és pedig nemcsak a vasutról láthatókról, hanem a többiről is; mert ezek jöllehet magánérdekből állítottak be, fontos közgazdasági s így magyar nemzeti célt is szolgálnak. E cél: oly jövedelmi forrásokat nyitni meg, melyek a népet pénzhez, megélhetéshez, vagyonosodáshoz segítik; melyekből korábbi időkben csak szivárgott az áldás.

És e gyümölcsös kertek nemcsak létesítőikre hoznak hasznát, áldást, hanem az által, hogy vevőket gyűjtenek ide, módot nyújtanak a legszegényebbeknek is eddig számba nem vett javak értékesítésére.

Oly fontosnak tartom a gyümölcstermelést, hogy a rendszeresen és okserűen ápoltt gyümölcsös kerteket szükségnek látom bemutatni az „Ellenzék”-ben, óhajtván, hogy követendő például szolgáljanak.

Kaczkón Voith Gergely nagybirtokosnak műkertész által kezelt 3 gyümölcsöse van. A már termésben levő fák így oszlanak fel: 400 drb batul és pónyik, 20 drb kajszin barack, 100 körte, 100 cseresznye, 200 drb beszteczzei szilva. Két kert — mintegy 3 hold — teljesen be van ültetve, egyik Deés felől jöve a falu végén lepi meg kedvesen az érkezőt, a másik Kaczkón alól a vasut mellett levő termékenlen hegyoldalt varázsolta ide ligette; a 3-ik, körülbelül 6 hold terület beültetése most van folyamatosan a falu felett. Mellesleg említem meg gyümölcsös kertjeim mellett nevezett birtokos urnak 4—5 holdnyi gyönyörű díszkertjét, mely kellemes szórakozást nyújt néhány intelligens családnak. Báró Inczedy Sámuelnek pár hold régi, szép gyümölcsöse van Kaczkón s 16—

20 hold szilvása Körtvélyesen, melynek termését 1897-ben 1300 frttal fizették meg.

Dr. Hankó Ödön országot melletti 2—3 holdnyi gyümölcsöse sokat emeli e község szépségét.

Széky Gyula birtokosnak kiváló gond-
dal ápoltt 4—5 holdnyi gyümölcsöse van, melyeknek mintegy 300—400 batul, pónyik, renetje, kitűnő zamatu körtei már terméssel jutalmazták szorgalmas gazdájukat.

A Szamos teréről egy éjszakra nyíló keskeny völgy keleti oldalán mintegy 4000 sorba ültetett szilvafából álló kert tűnik ki, mely tulajdonosát: Csiszár Imre birtokost méltán dicséri, mert teljesen termékenlen, kopár hegyoldalból nagy erőfeszítéssel teremtettem meg. E birtokos leánya Csiszár Klára k. a postamesternek nagy kedvvel foglalkozt ojtással, faiskolájában 6000 drb. szép esemete, a legkiválóbb fajokból áll kiültetés előtti.

A ref. körlelkész kertjében mintegy 20 drb. 3—4 év óta termő batul, pónyik, s körte van, melyeket néhai Berde Sándor, nemzetiünk e vidéken nagy szolgálatot tett, korán elhunyt derék pap theologiai tanár ültetett.

Incze Lajos lelkész a még becsültethető területre néhány alma, körte, meggy, ringlót, barack, dió, 10 eper, 12 fenyő és 55 drb. beszteczzei szilvafát ültetett, ugyanő Szecseske 1. egyházban 525 drb. szilvafával megkezdte 92 holdnyi kopár temető beültetését.

Galgó községből a Blenke-Mezőre vívó uttól balra egy völgykatlanba térve, Horváth János birtokosnak van ritka szép gyümölcsöse 800 drb. nemes alma, 1500 szilvával benépesítve, kiváló gondnal ápolva.

Blenke-Mezőn Simó Lajos nagybirtokos 40 hold belsőségén több holdnyi gazdagon termő régi gyümölcsös van, hol egy drb. gyümölcs sem megy kárba, mert a kis- és nagybirtokosoknak egyaránt követendő példaul szolgálhat páratlan gondossággal gazda aszalók és más eszközökkel minden terményt feldolgoztat. Nagy terjedelmű díszkertje a szép előkelő lakással regényes képet nyújt, s mily édes érzettel töltheti el birtokosát az a tudat, hogy mindezt ő maga létesítette.

Sósmező felé menve, a vonatról szemlélve a tájt, a Szamos balpartjáról Közfalú felett egy néhány éves gyümölcsös tűnik szembe egy felsik szélén több százza menő nemes fával, a felsik oldalán pár száz fiatal diófa díszelg, mely sok gyönyörűség és hasznót fog hajtani dr. Mihályi birtokosnak.

Sósmezőn Betegh Gerő bérlo nemes kedvteliséssel üzi a gyümölcs és díszfa tenyészést.

Az Oroszmezőnél elhaladó vonatról Simó Lajos birtokos vadászalaka tűnik szembe s megragadja figyelmünket s mintegy 800 fából álló, kiirtott erdőtalaján beállított fiatal gyümölcsös, a regényes vidéket kedvessé, barátságossá teszi.

Hondához közel délről Csömény faluból Kertész György gazd. tanírt. tanár nagy gyümölcsöse látható, 1000 drb. alma 5500 drb. szilvafával.

N-Ilandán a vasutról látható Szarvadi József szolgabíró terjedelmes gyümölcskertje, nagy gondnal ápoltt fáival. Bent a községben néhai id. Möricz Sándor által egy teljesen használatlan oldal van szépen befásítva 8—10 év óta, 600 drb. fájából legtöbb a batul és pónyik, de van bőven dió, szereznye, barack, eperfa, szilva s kevés körte. Gróf Teleky Árpádnak és Kiss Albertnek birtokos nőnek szintén számottevő gyűléseik vannak.

Tudomásom szerint nagy gyümölcsösök vannak még: Oroszmezőn Bilez Aurél gör. kath. lelkésznek 3000 különféle fával Szakaturán a nemzeti színháznak 27 hold, Konkolyfalván 30 hold gesztenyes. A Szamosvölgyen tehát szép lendületet vett a gyümölcstermelés s remélhető, hogy a birtokosok példáját követni fogja a köznép is, nekem is sikerült 7 gazdát jelentékeny faültetésre bírni.

Tudta, hogy Rut nem fog tréfát üzni belőle és nem is tette. Ellenkezőleg, figyelemmel hallgatta és kisegítette Deborát azon nehézségekből, melyekbe tudatlansága által bonyolította magát.

Véletlenségből, vagy talán a Dick dimlomáciájára következtében, Rut néhány pillanatra egyszül találta magát Forresterrel.

Miles tudta, hogy beszélnie kellett volna a vendégehez, Debora a lelkére kötötte, hogy folytonosan mulattassa azokat.

Ne engedd a társalgást lankadni, mondá Deb. Jussón eszedbe, hogy te nem vagy szalon férfi, Miles, ügyelj a modorra.

Ő nem felejtette el a nénye utasítását és ugy tett volna, a hogy az mondta, ha tudott volna valamire gondolni, a mit mondjon.

Dick valami boldogságot mondott arról, hogy ön nem jöhet el a mi esküvőnkre, jegyzé meg végre Rut. Természetes, hogy Dick nem értette jól. Mit mondott ön neki?

Forrester köhintett és nem nézett Rutra, a mint kitérőleg válaszolt.

— Én — én valóban nem emlékezem, hogy mit mondtam. Azt hiszem, sejtini engedtem, hogy talán nem leszel képes azt tenni. Kegyed tudja, hogy én nem szeretem a meynyezőket.

— Nem tudtam, mondá Rut mosolyogva, — mig Dick nem mondta. Biztosítom önt, hogy ő nagyon szomorú volt; de én azt mondtam neki, hogy én tudom, hogy ön el fog jönni, ha szépen kérlek.

— Ha szépen kérnek? — ismételte Forrester szomoruan.

— Igen; de én még nem kértém szépen. Rut felállott és egészen közel lépett hozzá. Miles is felállott, a két kezét hátra téve,

Ráfogja birni még inkább a hasznossági szempont.

Vidékünkön az 1897-ik szük esztendőben Kis Havas és Körtvélyes községek sok pénzt kaptak főleg szilvából, s egy korábbi évben sok kocsi mindenféle almát szállítottak tőlünk Németországba.

Ennél azonban tovább kell mennünk. Erdély éghajlata és talajviszonyainál fogva gyümölcsös kert kellene legyen, oly jövedelmi forrás a gyümölcsészet, melyből nemcsak szivarogni, de gazdagon folni kellene az áldásnak. És mig egy részről ez kenyérkeresethez juttatná a sok vidéken szégyénységnek indult nepet, másfelől szép díszül szolgálana némely most pusztá, sivar helynek. Első sorban a vasutak mentén szükséges a fásítás, s igen üdvös lenne, ha a vasutak melletti birtokosokra a földmívelési és kereskedelmi miniszterek hatnának buzdítólag: mert fontos közérdekről van szó.

A vasutak ugyanis mindinkább hozzáférhetőkké teszik kiváló földünket, az erdélyi lapok, a kárpát egyesület közlönye folyton hívják az üdülést és egészséget keresőket; gazdag fürdőzőink talán elhagyják a külföldi drágább fürdőket s Erdély felé fordulnak, melynél gyógyhatásosabb fürdői s megragadhatóbb vidékei aligha vannak egyetlen országban. De, az ezen drága kincsekhez vezető utjaink kellemesebbek lehetnének, különösen a fővonal Apahida és Gyéres között. Erdély szépségét nagyon rontja ez ut és ezen gyümölcsös-kertek beállításával könnyen lehetne segíteni.

A nagybirtokosok példáját követné a nép s majdan ny jövedelmi forrás nyílnék, kellemesebbé, vonzóbbá lenne a „vadregényes fenyvesek tája” felé utazás s így látogatottabbá lennének földünk, remek vidékeink. *Ez igen fontos közérde.* Kis és nagybirtokos urak! Vasutaink mentén fásítsatok. Maradandóbb, kedvesebb emléket alig állíthattak magatoknak. Neveitekről fogjuk nevezni gyümölcsöseiteket s áldani fogjuk neveiteket. *Kezdeményeztetek már e tavaszon gyümölcsös kerteket!*

Incze Lajos,
ref. lelkész.

Mulatságok.

A kolozsvári mészáros ifjuság az Aggmenház javára 1899. márczius hó 25-én szombaton Benigni Sámuel és Lászlóczki Sámuel védnökségük alatt a „New-York” szálloda földszinti éttermében zártkörű Tánc-estélyt rendez. A rendező bizottság élén: Kondász Dániel, r. b. elnök. Dali M. János, r. b. alelnök. Losonczy Mihály, r. b. alelnök. Marschalko Sámuel, r. b. ellenőr. Rignáth Sándor, r. b. pénztárnok. Id. Klósz Mihály, r. b. pénztárnok. Tóth Gyula r. b. jegyző. állanak.

A hátszegi „Jótekonny Nőgyelet” márcz. 4-én saját pénztára javára táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendezett.

A műsört Brázovay Vilma nyitotta meg Kiss Józsefnek „A rab asszony” című versének elszavalásával. A kitűnően előadott szavalat nagy hatást keltett.

Ezután a „Valami hibája van” című egy felvonásos vígjáték következett, melyben Poovits Valéria, Ulrich Anna, Szabó József és Kardos Mihály szerepeltek elismerésre méltó sikerrel. Majd Kardos Irén adta elő a „Két levél” monologot kitűnő sikerrel.

Befejezésül Scribenek „Ki a hibás?” cz. egy felvonásos vígjátéka kerül színre a következő szereposztással: Doneville, bankár — Brázovay Ödön; Károlina, neje — Iovián Viktorné, Saint-Elme Edmund gr. — Mischinger József; Gervault, Denerville pénztárnoka Szoukup Bálint. Ez utóbbi darab is oly precizitással volt előadva, hogy az előadás hivatásos művészeknek is sikerül lett volna betudható. Méltó elragadást keltett remek játékuk.

nehogy elvesztve a fejét a kebléhez szorítsa. Rut oly szép volt és kedves.

— Dick szerencsétlennek fogja érezni magát, ha ön nem lesz ott — és én azt kívánom, hogy előjőjön! — folytatá.

Miles csak a Rut második mondatát hallotta.

— Ugy hát elmegyek — válaszolá nyugodtan.

Rut örült, de nem volt meglepetve azon, hogy oly könnyen nyert győzelmet.

— Azt kívánom, hogy ön és Debora küsszonyon velem legyenek, — folytatá és azután együtt ebédelniük valamelyik nagy Hotelben — mi négyen — ez a Dick eszméje. Azután ő és a nővére „szerencsés utat” kívántak, vissza jönnék a kényelmes otthonukba. En azt gondolom, hogy Diktől ez jó terv. Sokkal kellemesebb, mint a nagyurak feszes fogadása! Nemde ügyesség volt Diktől erre gondolni?

— Dick lágész.

— És én azt reménytem, hogy ön és Debora küsszonyon jól mulatnak ami esküvőnkön, azt kívánom, hogy az mindenkire nagyon boldog nap legyen. Az nem olyan, mintha a szeretett atyámat hagynám hátra. — Hangja reszketett, de egy pillanat alatt megszilárdította. — Én nem fogok sirni — folytatá — a hogy némelyik menyasszony teszi. En Dickkel egy boldog élet utjára indulok. — Forrester ur, ön ösmeri ötet — ön meghocsát nekem, hogy ily váratlan módonban török ki. De lássa, oly különösnek és csudálatosnak látszik, hogy engemet egy ilyen ember tudjon szeretni, a milyen Dick!

— Én nem csodálkozom azon — válaszolá Miles lassan.

— Oh, Forrester ur, né próbáljon nekem hízlegni! Ön szereti Dicket, ösmeri ötet — tudja, hogy ő mi.

— Igen, — éppen ez az. Mi férfiak ös-

tékával Iovián Viktorné, a kinek izléses öltözéke a bámulat tárgya volt.

Az előadások befejezése után táncmulatság következett, mely csak a késő éjjelutáni órákban ért véget.

A kik a mulatságon rész vettek, s ezeket élvezték, méltó elismeréssel és hálával adózhatnak Iovián Viktornénak, a ki mint a „Jótekonny Nőgyeletnek” alelnöke a műkedvelői előadást kezdeményezte, s a kinek finom műérzékéről tanuskodó utasításai szerint volt az előadás rendezve. *Byön.*

Egyleti élet.

Az „Erdélyi Múzeum Egylet” orvos-természettudományi szakosztálya f. hó 5-én tartotta meg évi közgyűlését. E gyűlésen választotta meg a szakosztály tisztikarát. Elnök: Dr. Lechner Károly, alelnök: dr. Apáthy István, titkár: dr. Nyiredy Géza, jegyzők: dr. Genersich Gusztáv és dr. Ruzitska Béla. — Szerkesztők: dr. Szabó Dénes, dr. Apáthy István. Választmányi tagok: Dr. Hoor Károly, dr. Udránszky László, dr. Farkas Géza, dr. Abt Antal, dr. Fabinyi Rudolf, dr. Farkas Gyula, dr. Szádeczky Gyula.

Meghívó. Az „Egyetemi Kör” f. hó 6-én (csütörtökön) d. u. fél 6 órakor olvasótermében folytatja 5-én megkezdett közgyűlését, melyre a t. tagokat és az érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség.

Közygyűlés. Az Erdélyi Múzeum Fgylet holnap délután 4 órakor a városház nagytermében közgyűlést tart.

Nyomdászok közgyűlése. Vasárnap délután tartotta meg *Czakó* Lajos elnök vezetése mellett a kolozsvári kerületi könyvnyomdászok egyesülete évi rendes közgyűlését a tagok nagyszámu jelenlétében. *Czakó* Lajos elnök megnyitó beszéde után a tisztviselők tették meg évi jelentését, a mit közgyűlés örvendetesen vett tudomásul s tisztviselőinek buzgó munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Tárgysorozat kimerítve lévén a jövő évi tisztviselői kar megválasztása következett. Elnökök: *Czakó* Lajos, alelnökök: *Ádám* Sándor, pénztárnokok: *Kádár* Sándor, jegyző-ellenőrök: *Barabás* Béla választattak meg. Ezenkívül még 2 számvizsgáló és 12 választmányi tag is választatott.

SZÍNHÁZ.

Rózsátövis. Ez a cizme annak a kis dramolettnak, a mit tegnap adtak elő a színházban. Szerzője: *Karácsonyi* Aladár. Egészen fiatal ember, a kit eddig a publikum csak egy nemréggen megjelent novelláktétéből ismer. Ennek a novellakötetnek egyik hasonló című elbeszéléséből írta a szerző a tegnap előadott kis apróságot. Olvasóink talán emlékeznek még rá, mert a novella először az *Ellenzék*-ben jelent meg. A tárgya az, hogy egy magyar ifju a párisi Louvre-ban járva, egy feltűnő szép leányt pillant meg egyik teremben, ki karszékekben ülve képet másol. A fiatal ember odamegy a leányhoz, megismerkedik és beszélgetni kezd vele. A leány olyan megnyerő, hogy a fiatal ember egészen beleszeret. Egy hosszabb párbeszéd után, melyben azt látjuk, hogy milyen boldog a fiatal ember, hogy erre a leányra véletlenül rátalált, csengetést hallunk. Négy óra: zárják a Louvre-t. A leány kéri a fiatal embert, hogy távozzék gyorsan. A fiatal ember addig tétovázik, mig nagy zajjal be-
ront a leány öcsce két manköval, hogy a

merjük egymást. Ez az oka, a miért nem jö-
vünk eksztázisba egymásnak az erényei felett. Azonban Dick jóféle fiu — én nem tagadom azt.

Rut elfordította a fejét; az ifju beszédmodora által lehítve érezte magát. Miles tudta, hogy megsértette. Nagyon sajnálta, de nem tehetett róla — semmiről sem tehetett. És ő a Haviland Rut esküvőjen jelen fog lenni. Azon sem lehetett segíteni; megígérte, hogy elmegy.

Dick visszament hozzájuk Deborával. Lépteinek a zajára Rut hirtelen feljéle fordult. Az egyik rózsá, melyet viselt, a Forrester lábaihoz esett. Ő felvette és a zsebébe tette.

Dick és ő fölmentek az emeletbe dohányozni. Debora átölelte a karjával a Rut derekát és anyai jóindulattal beszélt hozzá. Olyan tapintattal, mi szerető szívének volt tulajdonítható, a képmutatás árnyalata nélkül. Rut igazi érdeklődést mutatott a Debora mindennapi életének egyszerű eseményeiben.

Midőn a két férfi visszatért, megállottak az ajtó küszöbön. Debora a nagy karosszékben ült és Rut az ő lábainál egy zsámoly széken. A fiatal leány utolsó szavait hallották és egymásra nézve mosolyogtak.

— Ugye megengedi, hogy ezután a főkötőt én csináljam? — mondá Rut. Biztosítom, hogy én jól értek ahhoz.

— En azt gondolom, hogy egy kissé korán kezdem el főkötőt viselni; de miután maga azt mondja, hogy jól áll —

Minden bizonnyal — szakítá félbe Rut. És a frami szürke szalagok sokkal elegánsabbak lesznek.

Forrester megkönyebbülléssel lélegzett fel. Ő azt remélte és hitte, hogy a nénye főkötőjéről a narancsszínű szalagok örökre ellesznek távolitva.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Márczius 8.

Egy modern Antonio.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: **AMICA.**

X.

(Folytatás.)

(28)

Forrester küsszonyon utána nézett a testvérének, mig az el nem tűnt előle.

— Miles az utóbbi időben koronként nagyon csudálatos, — tűnődött magában. — Ha nem tudnám bizonyosan, hogy a Forresterék soha sem voltak iszákosak és hogy mindnyájuknak erős fejük volt, aggódnám miatta. Így is attól félek néha, hogy talán Tregarvanban sokat tilt a napon.

Midőn a fontos este elérkezett, Rut énekelt nekik. Kedves tiszta hangja volt. Forrester kérte, hogy a „Holdvilág sonátát” játssza el. Marrable felibe hajolt, míg zongorázott, a hogy Tregarvenben tette, midőn Miles a kerthől nézte őket. Ez alkalommal volt e, kérdezte Forrester magától, midőn a szerelem felébredt a szívében, vagy későbbben a pikniken, vagy midőn az atya felibe hajolt, vagy mikor? Hirtelen beszűntette a kérdőzőködségeket és feltette magában, hogy a barátja házassága után keményebben fog dolgozni, mint valaha. A munka volt az egyedüli gyógyszer; a termékenlen gondolatok táplálásától elvonja az embert.

Midőn a Beethoven remek művének az utolsó akkordja elhangzott, karját nyújtotta Rutnak és az ebédőbe vezette. Marrable Deborát kísérte, a ki a legszebb főkötőjét

tette fel és azt a fekete selyem ruháját viselte, melyet mindig csak ünnepélyes alkalmakkor vett fel. A testvére barátjához soha sem mutatta magát oly barátságosnak, mint mostan.

Midőn Rut a rózsákat látta, öröm kiáltás röppest el az ajkairól. Azok egy régi vázába voltak téve; Miles maga tette és rendezte bele.

— Oh — kiáltá a leány, kezeit össze csapva — mint ha otthon volnék! — meleg szín jött az arczába és a szemai könnyekkel teltek meg.

E pillanatban Debora a testvérére nézett és arcának a kifejezéséről ítélve tudta, hogy miért sürgette a rózsákat.

— Milesnek jó szíve van — mondá magában — én mindig tudtam azt; de miért viselte magát oly hőbortva? Miért nem mondta meg nekem kívánságának az okát?

Leültek az asztalhoz és ismét négyen voltak. Marrable és Forrester a fehér hajú öreg Vikáriusra gondoltak, az ő hanyatló emlékező képességével és a betegség ellen való szánalmas küzdelmeivel. Rut szintén az általa oly szenvedélyesen szeretett atyára gondolt és alig tudott a felindulásán uralkodni. Ajkai göresösen vonaglottak; a torka elszorult.

leányt a tereméből elvezesse. A fiatal ember megkövülve áll. Ekkor tudja meg az ifju, hogy miért kérte a leány a távozásra. Mind a két lába faláb volt: s nem akarta, hogy a fiatal ember lássa kínos vergődését. Ezzel a megható jelenettel végződik a darab. Karácsonyi Aladár kedvesen írta meg ezt a bájos kis apróságot, melyről el lehet mondani, hogy szépen sikerült. Főérdeme, hogy van benne drámaiság, alakjait természetesen beszélteti s a darabnak így őszinte, igaz hatása van. Az előadás is jó volt. *Hatala* Györgyike igaz hangjaival nem egyszer szívhez szóltott. *Tompa* rokonszenvesen játszta a fiatal embert. *Turcsányi* Olga pedig rendkívül kedvesen játszott egy párisi utcagyereket, a leány testvérét. A darab őszinte tetszést aratott. A szerzőt többször is hívták babérkoszorút nyújtotnak fel neki.

A dramolett után Gondillot bobózatát *A kikapós patikárust* adták. A multkori szigorú bírálatunkból, úgy látszik, úgy az igazgatóság, mint a színésznek levonták a konzekvenziát: mert az előadás sikerült volt. Lám, a rossz bírálatot leginkább jó előadással lehet helyrehozni. A szereplők mind jók voltak. *Pataki* Ferdinándot kitűnően játszta. Ilyen sikerült estélye nem igen volt mostanában. A kikapós patikárust *Nyárai* játszta és örömmel tapasztaltuk, hogy tud ő finom is lenni. Tegnap ovakodott minden tiszától. Ajánljuk, járjon mindig ezen az uton. *Vendrei* az igaz művész biztonságával játszta a vidéki patikárust és pompás alakot csinált belőle. *Miklósi* Ilona, *Baróti* Irma, *Marosi* Adél és *Mangó* Zelmá játszták a női szerepeket, mindannyian tetszés mellett. Mulatságos pár volt *Laczó* Aranka és *Bartos*. Az előadás vigan perdült és minden tekintetben jó volt. Lám, lám: mit tesz az igyekezet! (b. á.)

A vasember. Csiky Gergely tragiédiája kerül holnap csütörtökön színré. A darabot már évek óta nem adták, s most különös érdeket ad az előadásnak *Vágó* Béla vendégfőlépte, ki Bárdy Gábor szerepében mutatkozik be, még pedig szerződtetési czélból.

Sidney Jones. Azt a nevet ma már jól ismerik az országban, mert *Sidney Jones* szerzője *A gésák*-nak, mely nálunk is sok előadást ért meg. Most egy újabb operettjét adták *A görög rabszolgát*, melynek szintén nagy sikere volt. Persze a lapok nem voltak tisztában, hogy a *Sidney Jones* névből melyik a vezetéknév, melyik a keresztnév és sokan per *Sidney* beszéltek a zeneszerzőről. Ez föltűnt a szerzőnek, a ki hazájából következő felvilágosítást telegrafálta egyik budapesti lapnak:

London, március 6.

A görög rabszolga óriási sikerének szívőből örvendek. Csak annyit jegyzek meg, hogy a nevem: *Sidney Jones*. *Sidney* a keresztnévem, *Jones* a vezetéknévem. Az angol nyelv fura sajátága, hogy a keresztnév megelőzi a vezetéknévet. *A görög rabszolga* első előadása után kábel útján telegrafáltattam az összes budapesti lapok kritikáját és angolosan szólva elfogott a sárga méreg. Önök engem meghamisítottak, meg újságjaikban azt írták ki, hogy a zenét egy bizonyos *Sidney* szerezte. *Sidney* éppen olyan név, mint *József*, *Adolf*, vagy *Béla* s nagynevű zeneköltő-társam: *Kont* rossz néven venné, hogyha az „*Eleven ördög*” partitúrájára azt írnák: Szerzette: *József*. Tévedtek azok is, kik engem röviden *John*-nak neveztek. *John*, amint hallottam, magyarul annyit jelent: *János*. *Kont* tehát még jobban bosszankodik, ha az *Eleven ördög* partitúrájára az írnák: Szerzette: *János*. A magyar újságok engem vagy keresztnévem *Sidney*-nek neveztek (e kedves bízalom mindenestre megható s a *Times* *Kont* zeneköltő társamat ezennel mindig *Józsinak* fogja inni) vagy pedig azt írták rólam, hogy *John* vagyok. Nem. S itt egyuttal megjegyzem, hogy szövegíró barátom vezetéknéve nem *Owen*, hanem *Hall*. Ő különben igen örül, hogy *Emil* és *Árpád* urak a szöveget olyan ügyesen alakították át.

Hódoló tisztelettel

(báratainak) *Sidney* (tisztelőinek) *Jones*.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 8.

— **Hideg.** Az időjárás szokatlanul megváltozott két nap óta Kolozsvárt. A hideg olyan mérveket öltött, a milyen a lefolyt télen egyáltalán nem volt. 15—16 R. fok éjjel a hideg Egész Európában, Kolozsváron kívül csak egy helyen van hasonló hideg idő *Szent Péterváron*. Ott 4 fokkal nagyobb, mint Kolozsvárt. E hideg roppant kárt csinál a kertészettel foglalkozó gazdáknak, a kiknek veteményeiket essontá fagyaszta. A diák sereg a dolgot gyakorlati szempontból fogja fel. Tegnap és ma elő szedték a korcsolyákat és vigan korcsolyáznak.

— **Báró Bánffy Dezső**, m. kir. főcdivarmester és neje tegnap éjjel a gyorsvonattal Budapestről Kolozsvárra érkezett. Az új főcdivarmester nevével együtt edesanyja özv. br. Bánffy Dánielné urnő Belkőzép utcai házához szállott s néhány napig Kolozsvárt fog tartozkodni, Holnap délbén jelen lesz Ferencz fiának Petrichevics Horváth Ida báró kisasszonnyal tartandó esküvőjén. A

volt miniszterelnök ma d. e. az ev. ref. egyházkerület iródjában tárgyal, d. u. fél 5 órára magához kérte Vályi Gábort az igazgatótanács elnökét és dr. Kádár Jánost az egyház kerület titkárát, hogy velük az egyház ügyeiben tanácskozzék.

— **Főuri nász.** Holnap d. e. 10 órakor lesz Bánffy Dezső br. volt miniszterelnök és zászlós ur fiának, Bánffy Ferencz bárónak az egybekelése br. P. Horváth Idával, br. Petrichevics Horváth Kálmán unit. főgondnok leányával. Az anyakönyvi hivatalnál a polgári szertartás délelőtt 10 órakor fog megtartni. A fiatal pár szent frigeyéja református egyház részéről Péter Antal apa-nagy falusi ev. ref. lelkész és Ferencz József unitárius püspök fogják megáldani.

— **Mikor lesz a püspökkválasztás?** Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben megüritült püspöki szék betöltése szönyegre került ma d. e. az ev. ref. püspöki hivatalban. A püspökkválasztás ügyében tárgyal *Bánffy* Dezső báró egyházkerületi főgondnok. A püspöki állás betöltése napját, kormányzó főgondnoki jogánál fogva, **ápr. 18-án tartandó rendkívüli közgyűlésre** tűzte ki. E gyűlésnek a választás egyetlen tárgya leendő. A rendes évi közgyűlés napját május hó 25-ére tervezi. E gyűlési napok felett ha az igazgatótanács is megállapodik, a gyűlések helye és ideje hivatalosan is közzé lesz téve.

— **Virág bazar.** Rég nem fejtett ki akkora leleményességet és körültekintést, a bazarok rendező bizottsága, mint most. Mindenben arra igyekszik, hogy a közönségnek újat és mulattatót adhasson. A bazarban ezúttal a cigány zene helyett, a két katona zenekar fog játszani.

— **Ipartestület gyűlése.** A kolozsvári ipartestület gyűlését vasárnap délután a városi vigadóban fogják megtartani, ott, a hol d. e. Hegedűs Sándor mondja el program beszédét. A gyűlésen folytatlag fogják letárgyalni a tárgysorozat egyes pontjait, helyérdekesebb lesz természetesen a választás, melyre mint említettük, három lista forog közkézen. Az egyik lista hivatalos. A másik félhivatalos. A III. lista fél ellenzéki. A listákat itt közöljük:

I.

Elnök: Reményik Károly, okl. építész. **Számvevők:** Akeszmán Albert, timár. Hevesi József, asztalos. Ifj. Nagy János, kőfaragó.

Elöljáróság: 30 rendes tag. Adorján János, szobafestő. B. Bak Lajos, asztalos. Breda Ferencz, fazakas. Csernyánszky Lajos, kárpitos. Demjén Ágoston, lakatos. Endrasser Benedek, építőmester. Fajk István, mészáros. Ferenczi Ignác, cipész. Gergely Kálmán, kocskészítő. Grobois János, cukrász. Gurát József, süti. Haas János, szobafestő. Harkó Lajos, férfi szabó. Horváth János, keresztes. Ince Elek, könyvkötő. Kovács István, ács. Kerekes János, kőművesmester. Klasszovitt György, szígyártó. Ifj. Lászlóczy Samu, mészáros. Lengyel Károly, cipész. Molnár Károly, asztalos. Müller Gyula, kefékötő. K. Nagy Ferencz, kőművesmester. Pollák Samu, víz- és csatornavállalkozó. Simonffy István, gépgyáros. Szilágyi József, kovács. Szilágyi Lajos, czizmadia. Tanczer János, női szabó. Terkál Béla, fodrász. Watzek József, kályhás. 10 póttag: Fekete Sándor, lakatos. Hegedűs Ferencz, cipész. Ifj. Knauer József, lakatos. Klimes Károly, kocskészítő. Papp Sándor, kőművesmester. Reimann Károly, kőfaragó. Reich Frigyes, kötélverő. Tauffer János, cukrász. Ifj. Vincze József, szűcs. Winzer Hermann, órás.

II.

Elnök: Benigni Sámuel, mészáros. **Számvevők:** Rignáth Sándor, mészáros. Terkál Béla, fodrász. Tóth József, csizmadia.

30 rendes előjáróság: Szilágyi Lajos, csizmadia, cs. t. eln. Benyovits István, szígyártó. Gurát József, pékmester. Harkó Lajos, férfi-szabó. Horváth Károly, keresztes. Kajetán Endre, bádgos. Klimesch Károly, kocskészítő. Clauser Adolf, víz- és csatorna vállalkozó. Biluska József, mészáros. Nagy János, csizmadia. Kovács István, ács. Molnár Károly, asztalos. Müller Gyula, kefékötő. Szabó Antal, fodrász. Gál Antal, kárpitos. Szessák Ferencz, kovács. Székely Mihály, kőműves. Lengyel Károly, cipész. Matutsek József, cipész. Id. Reimann Károly, kőfaragó. Winzer Hermann, órás. Hevesi József, asztalos. Endrasser Benedek, építész. Akeszmán Albert, timár. Haas János, szobafestő. Simonffy István, gépgyáros. Viski Imre, mészáros. Seeman József, lakatos. Keleti János, női-szabó.

Póttagok: Cserei József, csizmadia. Fehérvári György, kőműves. Terkál József, kesztyűs. Fratta Géza, aranyműves. Gece Lajos, kályhás. Hantz János, könyvkötő. Reich Frigyes, kötélverő. Tauffer János, cukrász. Pallán Henrik, asztalos. Merza János, szűcs.

III.

Elnök: Reményik Károly, építőmester. **Számvevők:** Rignáth Sándor, mészáros. Tóth József, csizmadia. Hevesi József, asztalos.

Elöljáróság: 30 rendes tag. Szilágyi Lajos, csizmadia. Benyovits István, szígyártó. Gurát József, pékmester. Harkó Lajos, férfi szabó. Horváth János, keresztes. Kajetán Endre, bádgos. Gergely Kálmán, kocskészítő. Pollák Samu, víz- és csatornavállalkozó. Ifj. Lászlóczy Samu, mészáros. Ifj. Nagy János, kőfaragó. Kovács István, ács. Müller Gyula, kefékötő. Terkál Béla, fodrász. Haas János,

szobafestő. Demjén Ágoston, lakatos. B. Bak Lajos, asztalos. Ferenczi Ignác, cipész. Endrasser Benedek, építőmester. Akeszmán Albert, timár. Simonffy István, gépgyáros. Csernyánszky Lajos, kárpitos. Lengyel Károly, cipész. Lucs András, férfi szabó. Winzer Hermann órás. Szilágyi József, kovács. Ince Elek, könyvkötő. Breda Ferencz, fazakas. Nagy Ferencz, kőművesmester. Viski Imre, mészáros. Keleti János, női szabó. 10 póttag: Geng Ákos, lakatos. Tomán Béla, szobafestő. Papp Sándor, kőművesmester. Székely Mihály, kőművesmester. Fratta Géza, aranyműves. Hantz János, könyvkötő. Reich Frigyes, kötélverő. Tauffer János, cukrász. Pallán Henrik, asztalos. Merza János, szűcs.

— **Függetlenségi Kőr Kolozsvárt.** A mai postával a következő levelet vettük:

Az „Ellenzék” tegnapi híre, hogy a függetlenségi párt intéző bizottsága egy függetlenségi kör létesítésén fáradozik, nagy örömet keltett polgártársaim között, mert egy ilyen valódi demokráta körnek hiányát már régóta érzik velem együtt mindazok, a kik társadalmi és vagyoni alásuknál fogva nem lehetnek a kolozsvári kaszlonoknak tagjai, másfelől, ha a Kolozsvári függetlenségi párt azt akarja, hogy elveit Kolozsvárt diadalra juttassa, úgy e körre nagy feladat várakozik, s ha annak elén igazán önzetlen, munkálni szerető emberek fognak állani, már a legközelebbi időben szép eredményt produkálhatnak. Adja Isten, hogy e Kör mielőbb létesüljön, mert akkor a függetlenségi elvek napról-napra hódítani fognak.

Egy választó.

— **Kolozsvári anabaptisták imaháza.** A kolozsvári református hívek lelki gyakorlatok tekintetében az utóbbi más felévtized alatt egészen el voltak hanyagolva. A püspök szervező gondokkal, bérzei és egyéb pénzügyi műveletekkel, alkottások tervezésével volt elfoglalva, nem láthatott a hívek lelki dolgai után. Ehhez hozzájárult az, hogy egy papnak állását a püspök töltötte be, mi által a többi lelkészek tuion tul voltak terhelve, hogy híveik lelki állapotával, habár a jó akarat bennük meg volt, nem foglalkozhattak úgy a miként az szükséges lett volna. Rendszerint itt is érvényesült az, hogy a baj nem jár egyedül s megnyilatkozott abban, hogy a papok között is meghasonlás állott be. Már pedig Isten igéjét csak apostoli egyetértéssel, hittel és szeretettel lehet sikerrel terjeszteti. Ez szomorú állapot eredményeként merült fel az, hogy a külvárosi hívek nem találva meg a református egyházban a megfelelő lelki támogatást, a hostáti nép konzervativizmusa dacára idegen profétákra hallgatott s évről évre növekedett a száma az anabaptista vallás híveinek. Ma már annyira megerősödött e vallás felekezete Kolozsvárt, hogy nagyszámú hívei Kizibai utca 34-a sz. alatt **rendes ima házat létesítettek**, a hol az Isten tiszteleteket napról-napra nagyszámban látogatják és áhitattal hallgatják a szent beszédek. Nem üldözés odáért említiük mi ezt fel, mert hiszen a vallás szabad gyakorlatát törvény biztosítja, de felemlítjük azért, hogy a református egyház intéző férfainak a lelkiek körül elkövetett mulasztására a figyelmet felhívjuk. Ezeltől 8 évvel lapunk volt az, a mely az anabaptizmus terjedésére a figyelmet felhívta. Rámutatót az okokra is, a mi azt előidézte. Kérte a vallásfelekezeteket arra, hogy lássanak a lelkiek után, mert különben e vallás meggyökelesedik. Az időben vita tárgyát képezte ez az anabaptista vallás úgy az „Ellenzék”-ben. Egyik felekezet lelkésze nem tartotta lehetségesnek, hogy e vallás nálunk maradáno gyökeret verjen. A másik ellenkező nézetem volt, néhai Szász Domokos püspök erőszakkal igyekezett ezt elfojtani. Az ó-várbán lakott biblia raktárost, a ki az anabaptista tanításokra a magvat itt elhintette, Kolozsvárról elűldözte! Egy vasúti titkár, a ki az anabaptista tanításoknak buzgó támogatója volt, áthelyeztetett s ezzel azt hitte, hogy eloltotta a meggyújtott tüzet. Csalódott. Az anabaptizmus a hamu alatt annál inkább terjedt, mert nem voltak ref. papok, a kik le szálltak volna a nép szívéhez, hogy őket a ref. egyház tanításainak hitelvéiben megerősítsék. Most már tíz éves állapottal állanak szemben. Fel kell, hogy vegye tehát erőteljesen az egyház, az akeziót s a hívek elhanyagolt tanítását és erkölcsi vezetését az eddignél nagyobb buzgalommal kell eszközölnie.

— **A békási szőlőhegyen** egy részben szőlő, egy részben gyümölcsös bérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonosnál, hosszu szappan utca 21-ik szám.

— **Ziegler József** táncztanító, városunkba megérkezett és a New-York szállodába szállt. a hol minden felvilágosítást szolgál. — Hétfőn e hó 13-án kezdődik a tanítás.

— **Elveszett.** A bel-magyar-utca 14. szám alól egy sötét fekete szőrű him vizsla kölyök a szives megtaláló illő jutalomban részesül.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

A kuriai bíráskodás.

Budapest, márc. 8.

A kuriai bíráskodásnak választási ügyekben való behozatala ellen a kecskeméti ügyvédi kamara az igazságügy-miniszterhez intézett évi jelentésében a következőleg nyilatkozik:

Az áldatlan politikai viszonyok folytán a megindult nagy reformok az igazságügy terén az egész vonalon fennakadtak. A mult év folyamán egy törvényt sem hoztak, mely a munka-feltartását képezné; azon egy törvényjavaslat pedig, a mely jelenleg az összes politikai köröket foglalkoztatja, a kép-

viselő választások érvényessége fölötti *kuriai bíráskodás*, igazságszolgáltatási szempontból *inkább visszaesést*, mint előrehaladást jelent. Törvényeket hoztunk a bírói függetlenség védelmére és a *bíráóságoknak a politikai élettel való teljes elszigetelésére* és most jogrendszerünk ezen feltéve őrzött elvén üttetik rés, mikor a kuriát a választási ügyekben való bíráskodással tervezzük felruházni.

A politika és pártszenvédelem nem ismer kíméletet, nem ismer tekintélyt és minden látnoki tehetség nélkül előre is megmondhatjuk, hogy a kuria a parlamentben, a sajtóban és a közéletben egyaránt mindjárt az első esetekben a legvehemensbb támadásoknak lesz kitéve, a melyek esetről-esetre ismétlődve, ezen bíróságoknak tekintélyét kifelé megromtják, tagjainak önbizalmát megrendítik, sőt felő, hogy magát a politikai szenvédelemt beviszik a bírói testületbe. Ép ezért nem tudjuk eléggé pártolni azt a fölvetett eszmét, hogy a *képviselő választási ügyekben a közigazgatási bíróság* ruháztassék fel a bíráskodási joggal, mely bíróság már jellegénél fogva is sokkal alkalmasabb erre a funkciózra, másrészt pedig bír a függetlenség mindazon attribútumaival, melyekkel a kuria.

A kuria jogkörének kiterjesztése ellen szől még azon körülmény is, hogy a kuria amugy sem bír megküzdenni a restantíakkal. Az esküdtsek behozatalával és a bűnügyekben való szóbeli fellebbezési tárgyalás megalkotásával a kuriára jövő évben még nagyobb terhek fognak hárulni, a nélkül, hogy gondoskodás történt volna arra nézve, hogy egyéb csekélyebb fontosságú ügyek elvonásával a kuria ezen újabb funkcióját a legfőbb igazságszolgáltatási érdekeknek megfelelőleg gyakorolhassa. Ha jövőre még a képviselőválasztási ügyekben is a kuria fog bíráskodni, akkor az ismét csak azon ügyek rovására történhetik, melyek már természetüknél fogva a kuria elé tartoznak.

Az igazságügyminiszterhez felterjesztett jelentést Zombory László, mint elnök és dr. Kecskeméty Lajos, mint titkár írták alá.

Képviselők üdülése.

Budapest márc. 8.

Justh Gyula országgyűlési képviselő megrogált egészségének helyeállítása véget Lussinpiccolóba utazott, hol két hetet szándékozik tölteni, ugyancsak Lussinpiccolóba utazott tegnap este *Horánszky* Nándor országgyűlési képviselő is, hogy a parlamenti küzdelem fáradalmait kipihenje.

Az érsek bucsuja.

Arad, márc. 8.

Metianu érsek a mai consistoriális ülésen vett bucsut az egyházmegyétől. Könnyező szemekkel köszönte meg a támogatást megható beszédben, a mely az ülés tagjait mélyen megindította. Azután az ülés aradi helyettes püspökké Goldis János archimandritát nevezte ki.

Tűz.

Nyiregyháza, márc. 7.

Paszab községben tűz ütött ki. A lakosság legnagyobb része Nyiregyházán volt, az országos vásáron, ennek folytán nem volt, ki a tüzet eloltta, vagy az ingóságokat megmentette volna. Rövid idő alatt 25 ház és sok mellékhely épület állt lángokban. A kár tetemes, a nyomor óriási.

Gyanus halál.

Nagyvárad, márc. 7.

Tóth Jánosné szül. Erdélyi Mária, Szalacs községi országos híró kuruzsló asszony az éjjel mérgezési tünetek közt hirtelen meghalt. Életében különösen a Tiszántúlról szárával zarándokoltak hozzá látnoki tehetségért, mi mellett még kuruzslással is foglalkozott. Nagyváradon két bűnpöre is volt; az egyik egy menyasszony elmérgezése miatt annak idején felmentették. A nagyváradi járásbíró az elhalt Tóth Jánosné holttestét boncolás alá véteti és ez ügyben vizsgálatot is indított.

Áttérés az unitárius vallásra.

Arad, márc. 7.

Kujed község román lakói tömegesen térnek át az unitárius vallásra. Eddig kétszázán jelentkeztek felbőszülve papjuk, Mikulicza Tódor ellen, a ki a népet zsarolja és a magyar állameszme ellen izgat. A nép erről meggyőződven hite árán igyekszik szabadulni papjától.

Apponyi Budapesten.

Bpest, márc. 8.

Gró, Apponyi Albert tegnap Budapestre érkezett, de nem ment el a szabadelvű klubba, a mint azt sokan várták.

Szell-féle formula.

Bpest, márc. 8.

Bécsből sürgönyzik, hogy gr. Thun, Kaizl, Dipauli orsztrák miniszterek el- lenzik a Szell-féle kiegyezési formulát. **Ha nem acceptálják, ugy 1900-ban a vámsorompókat fel kell állítani.**

Országgyűlés.

Budapest, márc. 8.

A képviselőház mai ülésén Perczel Dezső helyett Dániel Gábor elnökölt, mert Perczel, mint volt belügy-miniszter, érdekelve volt a Rákovszky mentelmi ügyében, a mely napirenden volt.

Dániel Gábor az ülés elején bejelentette, hogy báró Bánffy Dezső lemondott a képviselői mandátumról.

Az egész Ház lelkesen megéljezte az elnök bejelentését.

Ezután tárgyalás alá került Polonyi Géának a kvóta fölötti kir. kézirat dolgában beadott indítványa.

Kossuth Ferencz követeli, hogy a királyi kézirat törvénybe ígattassék. Polonyi Géza szintén. Szell miniszterelnök azt feleli, hogy a 67-iki törvény követeli ugyan az esetleges királyi döntést, de a törvénybe ígattatást nem.

A többség a miniszterelnök kívánására az ügyet befejezettnek tekintette.

Következett Rakovszky István mentelmi ügye.

Kubinyi Árpád azt javasolja, hogy az ügy adassék vissza a mentelmi bizottságnak újabb vizsgálat végett.

Gajári Ödön nem acceptálja Kubinyi indítványát. Ragaszkodik a mentelmi bizottság régi álláspontjához.

Buzáth, Olay, Ivánka, Kubinyi javaslatát pártolják.

Erre az elnök szavazásra bocsátotta kérdést.

A szabadelvű-párt egy része, a volt nemzeti-pártiak és az ellenzék Kubinyi indítványa mellett szavazott, ellene 69 Tiszapárti.

A nagy többség Kubinyi indítványát fogadta el.

A Tisza csoportot a szavazás eredménye nagyon lehangolta.

Következett a gazdasági provisorium. Kossuth Ferencz határozati javaslatot nyújtott be az önálló vámterület tényleges behozatalára.

Komjáthy Béla beszélt ezután hosszasan Kossuth Ferencz határozati javaslat mellett. Beszédében erősen kikelt a fuzió ellen.

A vita erre megszakadt, mert interpellációk következtek.

Kubik és Pichler interpelláltak a nemes-ocsi választásnál előfordult visszaélések ügyében.

Szell miniszterelnök azonnal felelt az interpellációkra s kijelentette, hogy az egész választást megvizsgálja és a visszaélést feltétlenül megfogja akadályozni.

A ház a miniszterelnök választását a legnagyobb megnyugvással fogadta.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR. *)

Tekintetes

Deák Pál főkapitány urnak

Helyben.

Azon **rendkívüli** fogadtatásért, melyben uraságod engem f. hó 6-án részesített, fogadja — köszönetemet.

Rosenthal Miksa,

a Takarékpénztár és Hitelbank áruaktárának raktárnoka.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, a kik alólírottak felelőtlenség neje és anyja elhunytá alkalmával a vég-tisztoságtételén jelenlétükkel mély fájdalomt enyhíteni igyekeztek, fogadják őszinte köszönetünket. A Chevre Cadischa egyletnek, velünk szemben tanúsított előzékenységet, szintén mély köszönetünket nyilvánítjuk.

Rosenthal Miksa,

a megboldogult férje.

Rosenthal Jakab,

a megboldogult fia.

*) E rovat alatti **köszönetnyilvánítások** semmi felelősségetnem vállal a Szerk.

Miután f. év március 5-re egybehívott közgyűlésen a részvényes tagok kellő számban meg nem jelentek az alapszabály 15. §-a értelmében az

új közgyűlés

f. évi Március hó 19. napján d. e. 10 órákor az intézet helyiségében fog megtartatni, melyben jelenlévők minden tekintet nélkül a meg nem jelent részvényesekre határozatképesek a határozatképtelenné vált közgyűlés tárgyai felett.

Kalotaszegi takarékpénztár Igazgatósága.

Arverési hirdetmény.

V. győntbuktott Mátis Endre nagyenyedi kereskedő csődtömegéhez tartozó és a csődtörvény 1-2608 és 2610-2910 tétele alatt összevont ingóságok, melyeknek beszerzési ára 10691 frt 38 kr. beszára pedig 7532 frt 80 krt tesz, írásbeli zárt ajánlat tétele mellett, együttesen eladtnak.

1. A csődtörvény fenn ingóságok a következő három csoportba osztva:
a) Előzetes zálogjoggal terhelt ingóságok, a részletes feltételekben tételekben kiűntelve, melyeknek beszerzési ára 4606 forint, beszára pedig 3524 frt 72 krt tesz.

b) Előzetes zálogjoggal nem terhelt ingóságok, melyeknek beszerzési ára 6035 frt 12 krt, beszára pedig 3429 frt 08 krt tesz.

c) Es tiltg vissza követelhető csődtörvényi tételek, melyeknek beszára 579 frt 50 krt tesz.

2) Zárt ajánlattevő köteles kikiáltási ár gyanánt:

a) tömegnek 3524 frt 27 kr.
b) tömegnek 3429 frt 08 kr.
c) tömegnek 579 frt 50 kr.

Összesen 7532 frt 80 krt

tevő beszerzésnek 10 százalékat, mint bánatpénzt, zárt ajánlatához csatolni. A zárt ajánlatban az ígért az a) b) és c) három tömegre külön külön is, meghatározott százalékban, a kiűntetett egyes beszára alapján tételek, azonban csak akkor vétetik tekintetbe, ha az ajánlat mindhárom tömegre, tehát az egész csődtömegre vonatkozik és az egész csődtömeg megvételét célozza.

3. Zárt ajánlattevőnek, ha a csődtörvény ajánlatát elfogadja vásárló köteles az értesítés vételétől 8 nap alatt az egész vételár t, melybe a bánatpénz is beszámítandó, egyszerre, tömeggondnok nagyenyedi ügyvéd Müller Mihály kezéhez lefizetni, ennek ellenében neki a csődtömeg jelkép sen a külső kiadásával átadatik.

4. Ha vásárló a fizetési feltételeknek pontosan eleget nem tesz — bánatpénzt elveszt és tömeggondnoknak joga lesz a csődtömeg vagyonát a végrehajtási törvény értelmében a vásárló terhére és veszélyére, a leltári tételek szerint, egyenként nyilvános árverezéssel, bírói végrehajtó közvetítésével eladni, mely esetben, ha az árverezési költségeken felül az ajánlati vételár ki nem elegendő, azt vásárló pótolni tartozik, míg ha több vételár kerülne ki, ahhoz igénye nem lehet.

5. Az írásbeli zárt ajánlatok 1899 év március 25-ig bezárólag tömeggondnok nagyenyedi ügyvéd Müller Mihályhoz intézendők és nyújthatók be. Ajánlattevő zárt ajánlatába ki kell, hogy nyilatkoztassa, miként a részletes feltételeket ismeri és annak pontos teljesítésére magát kötelezi. — E későbbi ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

6. Az árverési részletes feltételek, valamint a vagyonleltár hivatalos órákba tömeggondnok ügyvédi irodájába bármikor megtekinthetők.

Nagyenyed, 1899 március 1.

Müller Mihály
csődtömeggondnok.

218. 2-3.

ÓVÁSI!

A Dustless Floor Dressing Co. Képviseletének
Hygieia pormentesítő vállalat

Kolozsvárt.

Ugy az önkéntes tájékoztatására, valamint rendelő közönségük és vendöik érdekében indítva éreztük magunkat kinyilatkoztatni, miszerint az United States of North America területén senkinek sincs megengedve az általunk törvényesen védett „Dustless” nevet használni.

Az Egyesült Államokban ennél fogva eléggé védve vagyunk utánzatok ellen a néven való terjesztése ellen. Nálunk meg kell elégedniük az utánzóknak azzal, — hogy anyagukat hasonló hangzása nevek alatt mint: Dustless, Dustproof, Dustkiller stb. adják el.

Vevőink bizonyára rövid idő múltán megtalálják a különbséget a valódi és utánzat közt.

Felhatalmazzuk ezen nyilatkozatunkat teljesítésük szerint nyilvánosságra hozni

Dustless Floor Dressing Co.
A. Wellisch, A. Leopold.

Beosztásokat elvállal úgy helyben mint vidéken a Dustless Floor Dressing Co. HYGIEIA pormentesítő vállalat Erdélyrészi vezérképviselősége

Kolozsvárt.

DIETRICHSTEIN J.

Mátyás király-utca (Trandafir-ház). Telefonszám 395.

Vidéki képviselők kerestetnek.

! Óvakodjunk utánzatoktól! 147. 7-*

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 1897. évi 49851. sz. magas rendelete folytán az évi november 15-én a közegészségügyi hatóság által kibocsátott felszólításra való figyelmeztetéssel felhívjuk az összes nyilvános helyiségek, nevezetesen: Irodák, kereskedések, fürdők, szállodák, vendéglők, kávéházak, pánkamorétek, magánhivatalok, iskolák, kisdudók, kórházak, egyesületek tulajdonosait, illetve igazgatóit, hogy a tüdőgümőkör és sok egyéb betegség tovább fertőzése ellen a védekezés főképp abban áll, hogy a tüdővesztes beteg beszáradt és szétporlott köpöte megsemmisítessék, hogy az a levegőbe, melyet mások beszívják, az élelmi és élvezeti cikkek, melyek közfogyasztásra szánják, valamint a közhasználatban levő tárgyakra ne jussanak.

Ezen célra egyedül és kizárólag a valódi amerikai „Dustless” porlő anyag készült, mely:

megsemmisíti a port és megátolja a bakterium továbbterjedését.

Tisztítja a levegőt!

Főlöszlegessé teszi az öntözést, surolást és kefélést!

ELADÓ TELEK!

Nagy-utca 55. szám alatt szabadkézből eladó!

Értekezhetni uszarott.

212. 2-5.

Sz. 1405—1898.

222. 1-1.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a tordai és kolozsvári kir. törvényszék 1898 évi 4072 és 6068. számú végzése következtében dr. Popescu György ügyvéd által képviselt Amberboy J. özég és társa javára Pásztohy Aladár és t. ellen 230, 250 forint és jár. erejéig 1898. évi aug. hó 22 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 760 forintra becsült Pásztohy Aladárnál és nejeél széná, rozs és 2 lőből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a tordai kir. járásbíró V. II. 575. — 1898 sz. végzése folytán 230 frt 250 frt tökév. erejéig Turban alp. lakásán leendő eszközölésére 1899 évi március hó 10. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzték, s ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett, — a legtöbbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Tordán, 1899 február hó 27. napján.

German,
kir. bir végrehajtó.

Bernáth Ede Sándor
kerékpár újdonságok
raktára és javító műhelye Kolozsvárt,
(Vashidnál)

Telefon 264 Breher.
221. 1 50

MEGHIVÓ.

A Torda-Aranyosvármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság Rendes évi közgyűlését

folyó évi március hó 26-án, délelőtti 10 órákor fogja Tordán, saját helyiségében megtartani, melyre a t. cz részvényesek az alapszabályok 14. §-a értelmében ezenel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés tárgyalása.
2. Zárószámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.
3. A tiszta nyereség felosztása.

223. 1-1

Alapszabály-kivonat: 14. §. A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlés tartását megelőző év utolsó napjáig nevére átiratott, s az a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társasági pénztárnál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Figyelmeztetés! A ki jogát megbízott által óhajtja gyakorolni a közgyűlésen, annak arra nézve szabályszerű meghatalmazást kell kiállítani.

Mérleg-számla

Vagyon

Telér

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.
Pénztári készlet					Részvénytőke			150000	—
anyaintézet	12266	37			Tartalékalap			21000	—
felvinczi fiók	1410	42			Külön tartalékalap			5000	—
gyéresi fiók	642	23	14319	02	Nyugdíj alap			3815	94
Külföldi pénznemek			78	—	Betétek				
Értékpapír készlet			5300	—	anyaintézet	361703	27		
Váltó-tárcza					felvinczi fiók	28772	51		
anyaintézet	354226	27			gyéresi fiók	16720	39	407196	17
kétes követelések leírása	1826	17			Visszeszámitolás			83632	—
marad	352400	08			Engedményezett jelzálog kölcsönök			21414	80
felvinczi fiók	10359	4			Folyószámlai hi-elezők			16587	85
gyéresi fiók	49370	50	505364	58	F1 nem vett osztalék			248	—
Folyószámlai adószok fedezettel			78419	58	Atmeneti tételek			3018	50
Osztórák-Magyar bank giro			300	—	Tiszta nyeresemény			13256	60
Jelzálog kölcsönök:									
készpénz kölcsönök	67537	—							
törlesztéses kölcsönök	21414	80	88951	80					
Előlegek ingóságokra (zálogüzlet)			22626	26					
Előlegek értékpapírokra			2910	—					
Felszerelés, 20% leírással									
anyaintézet (újabb beszerzés)	697	70							
gyéresi fiók	260	—	957	70					
Első magy. ált. bizt. társ. ügynöksége (beszedésre kapott értékek)			878	74					
Ingatlan			890	—					
Előlegezett perköltség és óvás díj			2220	47					
Atmeneti kamatok			2013	71					
			7252	986				72	229 86

Torda, 1898. december 31.

A Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága:

Velits Ödön s. k. vezérigazgató.

A könyvelésér: Scharl Vilmos s. k.

Dr. Betegh Miklós, s. k. Dr. Horváth Miklós s. k.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

A Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár részvénytársaság felügyelő bizottsága:

Koós Elemér s. k.

Ifj. Bárány Zeyk József s. k.

Dr. Papp Sámuel s. k.

Ny. Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.